

koli je nove slovenske bukve staknil, si jih je izposodil; kjerkoli je videl slovenski časnik, si je brž naočnike nataknil ter pazljivo brati začel. Posebno „Novice“ so bile priljubljene njemu, ki je prebiral že Vodnikove „Novice“. Imel je navado, da je z veseljem, kar je v časnikih bral, drugim pripovedoval. Smejal sem se včasih starčeku, ko je bil že zadnja leta slaberega spomina, in sem mu razkladal, kaj časniki pišejo o vojski in drugih dogodbah, mi je drugzega dne prišel povedat, kaj se je novega pripetilo ter mi je ravno tisto, kar je po meni doznal, kot novosti veselo naznanjal. Da ga nisem razžalil, sem vse do konca pazljivo poslušal. Ko je slišal ali bral, da so Turki tepeni in zmagani, bil je vesel in zadovoljen; ko je pa zvedel, da se kristijanom slabo godí, bil je tužen in klavera. To starčekovo domoljubje so nekateri tukajšnji nemškutarji zlorabili, ter se ž njim norčevali, dokler jih ni spoznal in dobro izplačal. „Oče Ličan, uni dan so Rusi izgubili 3000 vojakov ter so se morali popolnoma tepeni umakniti iz Turčije“ — to je zadostilo, da je bil starček žalosten tako, da mu ni jed dišala. Pozneje jih je še le spoznal in jim je srdito odgovoril: „To ste Vi v turškem „Tagblattu“ brali, jez sem pa bral v „Novicah“, da je bedak, kdor kaj takega verjame.“

(Konec prihodnjič.)

Politične stvari.

Kako pridemo v Avstriji do notranjega miru?

Rajni cesar Franc I. je to s tremi besedami izrekel, ko si je izbral vladno prislovico, ki se je glasila: „*justitia regnorum fundamentum*“, to je po naše: „pravica je temelj državam“.

Avstrija je država z mnogovrstnimi deželami in raznoterimi narodi, — dajte vsacemu narodu njegove pravice, in konec bo notranjim razporom, in mir nastopil med narodi, če vsak svoje pravice tako vživa, kakor vsak državi tudi davke odrajuje in vsak narod sinove svoje pošilja v vojsko, da za njo kri prelivajo.

„Pa vsajimate ustavo (konstitucijo), ki zagotavlja vsacemu narodu svoje pravice“ — slišimo Francoza in Angleža ugovarjati. Da, da! imamo sedaj že drugo ustavo, al obe — februarska od leta 1861. kakor decemberska od l. 1867. zasukali ste sveto nam in „nepriklicljivo“ oktobersko diplomu tako, da dandanes ravnopravnost narodov se lepo bere na papirji, v življenji pa se zlasti Slovani morajo pravdati za vsako drobtinico ravnopravnosti, in odtod izvira neprenehoma razpor, notranji nemir.

Ker pa s tako ustavo, po kateri dejansko vsi narodi ne vživajo svojih pravic, ne moremo niti Slovani ni noben drug narod zadovoljni biti, zato so Herbst in njegovi pobratimi si skovali besedo „ustavovercev“, s katero po svojih večinoma izraelskih časnikih, ki jih je kakor listja in trave, ljudstvo sleparijo, da vsi drugi, ki ne plešejo tako, kakor nemški ali prav za prav „nemčurski“ kolovodji godejo, so sovražniki ustave. S to laži-besedo se delajo tako, kakor da bi bili oni edini ustavo v „štant“ vzeli, vsi drugi pa da so nasprotniki ustave, absolutisti, nazadnjaki, mračnjaki itd. itd.

Na Francoskem, Angleškem, Italijanskem in Nemškem tudi so stranke, kakor so v vsaki ustavni državi, al te stranke so radikalci, liberalci in konservativci; le v Avstriji so si zagrizeni nasprotniki Slovanov skovali posebno frazo „ustavovercev“, da ž njo

motijo svet navzdol in navzgor. In res jim je obveljalo, da ta njihova lažnjiva fraza velja kot politični evangelij mnogim. Se ve da se pod to krinko dobro počutijo, ker sedijo v zlati skledi.

S to lisičjo frazo pa smo v Avstriji prišli do tega, da — ker je že mnogo mnogo ljudstva po nepoštenih časnikih zmotljenega, da je res težko, vsacemu, ki ne nosi pečata „ustavoverca“ na čelu, novo ministerstvo sestaviti iz tacihi mož, ki ne prisegajo na doktrino Herbstovcev, kajti padli bi nad take može „ustavoverci“ s strašanskim kričem, češ, da je „ustava v nevarnosti“!

In vendar bñje uže enajsta ura, da prestane gospodstvo nemčursko in nastane ravnopravnost vseh narodov. Zato treba, da može, ki pomirijo narode v Avstriji, pridejo na vladno krmilo za čas bližajočih se volitev poslancev v državni zbor, in gotovo je, da državni zbor hipoma dobi ves drug obraz, — pravo avstrijsko ministerstvo pa bode potem imelo krepko podporo v veliki večini poslancev.

Gospodstvu nemčurske, to je, „ustavoverske“ stranke mora vsakako odkljkati; dokler tega ni, ne pridejo Čehi v državni zbor in razpor med narodi ostane permanenten. Naj zato gredó prej ko morejo Schönererji, kamor jih njihovo prusko srce vleče, — lojalni Nemci in Slovani ostali bodo zadovoljni domá, in mir bode v Avstriji — po pravični ustavi.

Mnogovrstne novice.

* *Sir-Ali*, vladar Afganistancev, ki so nedavno začeli vojsko z Angleži, pa se kmalu umaknili, ima do 30 milijonov rupij premoženja (ena rupija je to, kar je naš goldinar). Pridobil si je pa toliko imetka po srečnih igrah na indijskih borsah. Pri njemu se je jelo in pilo samo iz zlate ali sreberne posode.

* *O turški človeški kugi*, zanešeni v Rusijo, se je nagloma vzdignil tak hrup, da se je ves svet uže bal pošasti „*morgenländische Pest*“ imenovane. Zdaj je gotovo, da bolezin v astrahaški okolici je sicer kužna bolezin, al da je le navadni legar (tifus).

* *Sekta krvopivcev* je ena tistih čudnih sekt, ki jih je na Ruskem sila veliko. Novorojeni otroci, katerih stariši hočejo, da stopijo v sekto „krvopivcev“, se namesti z vodo krstijo s krvjo žensko, in za pijačo namesti mleka dobijo človeško kri. Po tem zverinskem običaji poginilo je uže več žensk v guvernementu v Vologdi.

* Tudi odrtniki so našli svojega zagovornika! V graški „*Tagespošti*“ se je oglasil dr. Kozjek, ki zlasti za kmeta, kakor ves svet priznava, pogubno oderuštvo zagovarja. Ni nam treba o tej kozji izjavi več besedi zgubljati, vsaj se sama sodi.

* *Na Štajerskem ni nobenega Slovenca!* Tako je v nekem deželnem zboru se izustil dr. Rechbauer, o katerem je glas počil, da utegne minister postati v novem ministerstvu. Nova eksclenca, ki ni besede ustavila, ko je glasoviti Schönerer veleizdajstvo proklamoval unidan v dunajski državni zbornici, bila bi res vsa za to „*angethan*“, da v nesrečni Avstriji ne pridemo nikoli do miru! — Dr. Rechbauer je dal preklicati ovo govoro.

* *Živinska kuga* pri goveji živali prikazala se je jako hudo na Pruskem. Vsled tega so Holandci, Belgijanci, Francozi in Angleži meje zaprli vsem govedom, ki bi se tje imele vvažati iz Nemčije. To je Bismarka tako razgojčevalo, da hoče tudi on meje zapreti, ne samo

proti Rusiji, od koder je kužna bolezen prišla, ampak tudi proti Avstriji. Pravi, da se v Avstrijo vvaža brez zdatne varnosti ruska in rumunska goveja živina. To je sicer nekoliko res, ker Dunajčani zavolj mesa preveč branijo oster zapor ruske in rumunske meje. Vendar zapor nemške meje bi našim živinskim kupcem veliko škodil, cena bi pri govedah znatno pala. Zato bodo ministri naposled vendar prisiljeni mejo proti Rumuniji in Rusiji popolnoma zapreti.

* *Koliko vojsk je Avstrija v 375 letih imela.* Vojni arhiv na Dunaji je izdal jako zanimivo mapo, iz katere razvidamo, kolikokrat se je Avstrija v poslednjih 375 letih z družimi državami tepla. V teh letih je Avstrija svoje sinove vodila 6839krat v boj. V Evropi ni razen Švedske, Norveške in enega dela Rusije nobene zemlje, a v Nemški ne ene kvadratne milje, kjer se ne bi bil avstrijski vojak bojeval. Od 196 vojnih let bojevala se je Avstrija 122krat na svojih tleh ali proti vnanjim ali proti notranjim sovražnikom. Izmed vnanjih sovražnikov so bili Turki, s katerimi je Avstrija največ bojev imela; v 69 vojnih letih je bilo 542 bitk, med temi 22 velikih; v 16 velikih bitkah zmagali so Avstrijci. S Francozi je Avstrija v 85 vojnih letih imela 3454 manjših ali večih bitk, med temi 92 velikih. Z Italijo tolkla se je Avstrija v 26 vojnih letih 22krat v večih, a 741krat v manjših bitkah. S Prusi imela je Avstrija v 150 letih 17 bojev, 15 bitk, 37 obsedanj in 610 manjših bitk. Bojevala se je pa Avstrija tudi še s Španjoko, Dansko, Rusko, Švedsko in Bavarsko. Izgube avstrijske v teh letih, kolikor se dajo dokazati, znašajo: 261 generalov, 17.096 častnikov in 1 milijon in 68.574 vojakov.

Naši dopisi.

Iz Vidma na Laškem 12. jan. — Pretekli četrtek se je tukaj z lepo svečanostjo obhajal spomin smrti kralja italijanskega Viktor Emanuela. Da Italijani v spominu imajo svojega vladarja, pod katerim so dobili „unito Italijo“, jim pač nihče očitati ne more, al da so se nekateri možiceljni prišedši iz Gorice in Trsta drznili to svečanost oskruniti z zastavami, na katerih smo brali napise „Goricia“, „Trieste“ in „Istria“, to je žalostno znamenje, da izdajalci Avstrije neprenehoma rogovilijo! Čudimo se le, da vlada avstrijska ne seže po radikalnem sredstvu, da bi takemu početju enkrat za vselej konec storila. Naj bi Slovenci se tako igrali z veleizdujstvom, kakor si igrajo goriški in tržaški lahoni, kmalu bi jih imela v pestéh, in nemčurski časniki guali bi po svetu strašansko „hallo“, — če pa goriški in tržaški državljani kaj tacega neprenehoma počenjajo, vse je tiho, kakor da bi nič ne bilo! — Tudi tukaj imamo nenavadno zimo; vsaj uže več let nismo imeli toliko snega kakor letos, sicer pa je vreme rado vsak dan drugače, tako, da se bojimo, da ne dobimo potrebnega ledú.

Iz Ptujja. (*Narodna tukajšnja čitalnica*) v teku predpusta napravi sledeče veselice: 10. jan. „venček“, 26. jan. véliki ples, 9. febr. društveni večer s tombolo, 23. febr. pa ples v šemah; plesa v šemah se smejo le maske proti vstopnemu listu vdeležiti. Vstopni listi dobivajo se v pisarni gosp. dr. Gregoriča.

Novomesto. (*Cerkvene pesmi.*) V tukajšnji tiskarni J. Krajca prišle so ravnokar na svitlo: „Cerkvene pesmi“, mašne, Marijne in sv. Telesa, za mešani zbor, vglasbil P. H. Sattner. Zbirka obsega v lični obliki 16 lahkih, dostojnih pesem; naročeva se pri gosp. J. Krajcu ali pri skladatelju samem v Novomestu, ter stane 50 kr. Kdor pošlje po nakaznici 50 kr., dobi jo franco.

Novomesto. (*Narodna naša čitalnica*) napravi v letošnjem predpustu sledeče veselice: 19. jan. „venček“, 26. jan. tombolo s plesom, 2. febr. „Vodnikovo besedo“, 16. febr. „tibi večer“, 23. febr. „venček“ in 25. febr. „maškarado“.

Iz Kamnika. — Dobili smo tudi mi zdaj advokata, gosp. dr. Pirnat se je pri nas naselil. — Županstvo je posestniku grajščine Zapriške in c. kr. dvornemu tajniku visokospoštovanemu in Slovencem pravičnemu možu gosp. vitezu Schneid-Treuenfeldu podelilo diplomu častnega meščanstva. Prav tako!

Iz Krškega. — 13. dne t. m. je bila nova volitev mestnega župana; gosp. Viljem Pfeifer je bil enoglasno zopet izvoljen.

Iz Bizovika. (*Javna zahvala.*) V občnem zboru čitalnice naše 6. dne t. m., v katerem je bil za predsednika izvoljen gosp. Franjo Bučar, trgovec v Ljubljani, gosp. France Babnik pa za njega namestnika, je bilo enoglasno sklenjeno, gospej Mariji Štefeti, trgovki v Ljubljani, toplo zahvalo izreči za njen trud, ki ga z našo čitalnico ima, da za nas, ker nimamo poštne postaje, radovoljno prejema in oddaja časnike. Hvala lepa! Odbor čitalničin.

Iz Ljubljane. — Jutri prične zbornica poslanecv na Dunaji zopet svoje delovanje, ustavljeno po božičnih praznikih. Prva predloga zbornici je berolinska pogodba o turških zadevah. Herbstovci bodo zeló ropotali, da Bosna in Hercegovina, ki ste ustavovercem hud trn v pëti, postanete kronovina avstrijska; al — stvar je gotova in berolinska pogodba ostane, kakor je. Za nas je vse druge in velike važnosti to, kako se bode naša (državoppravna) stranka vstopila proti državnemu proračunu (budgetu) za letošnje leto. V vsek ustavnih državah je parlamentarni običaj, da se o obravnavi državnega proračuna vstopijo stranke na svoje stališče: tiste stranke, ki zaupajo ministerstvu, mu dovolijo proračun, — druge pa, ki so ministerstvu nasprotne, ga ne dovolijo. Dovoljenje proračuna je zmirom zaupnica ministerstvu, in to je tudi najvišjemu državnemu faktorju — kroni — merilo, da vidi, koliko zaupanja vživajo ministri pri zastopnikih ljudstva. Ker se je toliko let skoro enoglasno dovoljeval budget, res ni krona nobenega razloga imela, slovó dati Auerspergovemu ministerstvu. Tudi državoppravna opozicija je veliko veliko besedovala proti vladnim predlogom, pa je naposled vendar dovolila budget z izgovorom, da ministerskih predlogov ne podreti z ozirom na blagor državi. To pa je le enostranska resnica, kajti posrednje pride dovolitev proračuna vendar le ministerstvu na dobro. Radovedni smo zdaj, ko ima državoppravna stranka cele kupe nasprotstva sedanjemu ministerstvu na srcu, kako bode se vstopila letos?

— Presvitli cesar je na korist loteriji ljubljanski hiralnici in sirotišnici daroval za namizje krasnih porcelanastih posod in pa veliko vazo za izsrečkanje, poleg tega daru pa še 100 gold. iz lastne blagajnice naukazal za nakup sreček.

— (*Mestni odbor*) je v včerajšnji seji izvolil odsek 9 odbornikov, ki naj prevdari in poroča, kako naj bi zastop mestni dostojno čestital spominu sreberne poroke cesarjeve.

— (*Odbor družbe kmetijske*) je imel v nedeljo zopet sejo, v kateri je na drobno razpravljajl nekatere predloge, ki imajo priti v obravnavo občnemu zboru, posebno točka 5., 6., 7. in 8. na 1. strani današnjega lista natisnenega programa. Sklenil je tudi, da po želji sldeželnega odbora pred občni zbor pride posvetovanje o nameravanem potovanji vodje Slapenske vino- in